

Hestfjordens himmel har et hav af nuancer

musik

Færøske Teitur Lassen kan ikke få nok af udsigten over Hestfjorden fra sit knaldrøde hus i Velbastaðar. På få minutter kan dyblå himmel og blikstille vand forandre sig til voldsomme bølger og ”udmattede” nuancer

Et kvarters kørsel vest for Tórshavn ligger bygden Velbastaðar med en ubetalelig udsigt over nabøerne Koltur og Hestur. At alle kender alle på Færøerne passer tilsyneladende. I hvert fald er to sludrende kvinder i en indkørsel midt i bygden ikke i tvivl om, hvor Teitur bor henne, selv om han kun tilbringer halvdelen af året i sit

knaldrøde hus i udkanten af landsbyen.

Teitur voksede op i Tórshavn, og da han som spirende teenager begyndte at interessere sig for musik, kom der sjældent bands forbi og gav koncerter på Færøerne. Han kunne heller ikke smutte forbi en pladebutik og købe al den nye musik, som unge kunne i andre dele af Nor-

den. Derfor blev grundstenen i hans musikalitet mødet med andre unge og de sange, de i fælleskab dyrkede.

- Da jeg begyndte at gå i byen, mødtes vi hos hinanden og sang de sange, vi kendte. Det kan sammenlignes med lejrålsange, hvor der på Færøerne er tale om et helt katalog, alle kender. Det er et repertoire af lokale folkesange, viser og numre fra 60'erne af bands som The Beatles og The Rolling Stones. Hele mit fundament som musiker er skabt ud fra forsoget på at akkompagnere disse sange på klaver eller guitar. Jeg lærte mig

selv at spille lidt efter lidt, og min forståelse af melodiernes opbygning blev skabt ved at lære akkord efter akkord og sætte mig ind i, hvordan de tilsammen skabte en sang, siger Teitur.

Selv om der er forskellige skikke, alt efter hvilken af de 18 beboede øer på Færøerne, man befinder sig på, er der en signifikant musikalsk fællesarv.

- Det, der binder det hele sammen, er traditionen for kædedans. I århundreder har man mødtes for at danse

den særlige dans, hvor man synger kvad imens. Man synger alt fra vuggeviser til lange sagn, som rummer masser af historier og fakta, som på den måde lever videre generation efter generation, siger Teitur.

Kvad med 86 vers

Der er altid én, som synger for. Den person kaldes for ”skipperen”, og vedkommende skal kunne samtlige vers udenad. Det mest berømte kvad er ifølge Teitur ”Ormurin langi” om den norske konge Olav Trygvason og hans vikingeskib Ormen hin Lange.

- Det er på 86 vers og tager flere timer at synge til vejs ende. Det er meget medi-

tativt med de ensformige rytmer fra sko, der tramper i gulvet. Selv om det ser simpelt ud, er det faktisk svært at holde rytmen. Det er slet ikke let, hvis man har drukket tæt, forklarer Teitur.

Mange af hans moderne sange har en kerne, der kan spores tilbage til netop kædedansen og de oldgamle viser.

- Min tilgang har altid været den folkelige, og det har lært mig at håndtere sangene på et utal af måder alt efter, hvor de er blevet præsenteret, og hvem der har spillet med mig. Mine sange er meget alsidige og kan både spilles solo på akustisk guitar på en bar og med fuldt band i en koncertsal, understreger Teitur.

Udsigten fra Teiturs hus ud over Hestfjørður, som er det færøske navn for fjorden, er noget helt særligt. De to øer Hestur og Koltur ændrer konstant skikkelse alt efter vejrets forogdbefindende. Flere af Teiturs sange handler om den evige forandring og naturens brutalitet.

- ”Stormy Weather” er inspireret af en helt speciel slags vejr, som jeg på en måde affotograferer i sangen. Lyd er også billeder og farver, så jeg har malet et billede af det skummende hav over Hestfjorden i horisonten og de særlige blå farver, der smelter sammen, når himmel og hav står i et. De afstemte, udmattede farver er meget karakteristiske for Færøerne. Der

er ikke så mange forskellige farver, men der er til gengæld tusind variationer af blå og grønt, så man kommer virkelig i dybden med nuancerne, forklarer Teitur.

Han fortæller, at en egen-skab, der definerer færingerne, netop er evnen til at skelne nuancerne, hvor andre intet ville se.

- De lokale kan også kende forskel på fårene, selv om fremmede ville tænke, at de ligner hinanden på en prik. Vi ser en lille ubetydelig plet dér og en anden dér, som du sikkert aldrig ville bemærke. Men hvis du blev spærret inde i et hus længe nok, ville du efter et stykke tid bemærke nogle detaljer, du overså i starten, siger Teitur og griner

over ”låst inde”-metaforen om hans hjemøer.

Kalkuleret musik er fjenden Hvis man kender Teiturs udgivelser, ved man, at han gennem hele karrieren har benyttet færøske instrumenter i sine sange.

- Det lyder måske kedeligt, men når man som jeg interesserer sig rigtig meget for lyd, får man langt større variation ud af en enstrengt violin end en synthesizer. Jeg kan enormt godt lide elektronisk musik, men de gamle instrumenter kan noget, moderne udstyr ikke kan.

Der er en grund til, at violinen har overlevet i mange århundreder, og det handler om, at klangen stadig ikke er overgået. For mig handler det også om at være anti-moderne, da jeg ikke synes, at musik udelukkende bør dreje sig om at have fingeren på pulsen og gøre det,

● ● ●
fortsættes næste side

Det lille røde hus for enden af vejen tilhører Teitur. Udsigten over Hestfjorden - eller Hestfjørður, som den hedder på færøsk - taler næsten for sig selv, og den er i hvert fald diametralt anderledes end i Holstebro, hvor Teitur flyttede til som 17-årig. Foto: Simon Staun

nordiske stemmer

- I en artikelserie om nordiske musikere sætter vi fokus på, hvad naturen i deres respektive hjemstævne har betydet for deres musik og tekster.
- Artiklerne bliver bragt i Kultur - set fra Fyn frem til nytår.
- Mød blandt andre Norske Thomas Dybdahl, islandske Emiliana Torrini og grønlandske Nive Nielsen.
- Gik du glip af Thomas Dybdahl og Emiliana Torrini, som er blevet bragt, kan du læse de to interviews på www.mitfyn.dk

Siden debutpladen "Poetry & Aeroplanes" fra 2003 har Teitur turneret over hele verden. Ikke mindst i Danmark, hvor han har høstet masser af gode anmeldelser og desuden modtaget en Danish Music Award som bedste sanger. Polfoto

En af Teiturs mest kendte sange er "Josephine", der handler om et barndomsminde. Om et særligt hus, han stadig kører forbi indimellem. - Det ser stadig ud, som da jeg var barn og løb rundt og legede med mine venner, siger Teitur. Foto: Simon Staun

Teitur:

"Stormy Weather"

There's gonna be some stormy weather
Up on the hillside tonight
Heavy rains will fall
It will reach us all
Nothing's sacred

They're gonna shackle down the boats now
Give a signal to the dogs
Seabirds taking flight
I'm gonna leave a light - for a sailor

Give way to the winter
Make another round
It's coming through the mountains
Stormy weather

Never tire of conversation
This room talks by itself
You can hear the calls
Of that sailor's soul - in the silence

I'm gonna wait until tomorrow
See what happens next
Always putting on a show
Stormy weather

Fra albummet "Let The Dog Drive Home"

● ● ● fortsat fra foregående side

alle andre gør. Det bliver manipulerende og forudsigeligt, når man jager musikalske modefænomener. Kalkuleret musik er for mig at se fjenden i dag, konstaterer Teitur.

På sit seneste album omfavner han folkemusikken og går planken ud på mange måder.

- Det er mit første album, der er produceret på Færøerne. Tilmed i en af mine venners studie. Da jeg besluttede mig for at indspille her, var det oplagt at hyre en række lokale musikere. Jeg gik på jagt i Tórshavn efter musikere, der kan noget særligt, hvilket gav langt bedre

mening end at medbringe en eller anden "hot shot"-musiker fra Los Angeles uden kendskab til færøsk musik-kultur. På samme måde som den berømte restaurant Koks i udkanten af Tórshavn tænker økologi og tilbage til rødderne, gjorde jeg det. Pisse umoderne, men det skider jeg på. Det her album lyder også godt om 100 år, lover Teitur.

Stilheden er vital

Han anser sig selv for at have en vigtig rolle, når det kommer til at tale en række instrumenters sag.

- Der er ikke mange, der tænder på klarinet og fløjte, men jeg føler mig kaldet til at tage dem under mine vinger,

så publikum på et eller andet tidspunkt forstår deres betydning. Det handler sikkert også om, at jeg skal overbevise mine landsmænd om, at jeg ikke forsager alt færøsk. Sådan kan det let se ud, når man rejser bort og omgiver sig med musikere fra alle mulige andre steder. Det kunne ligne et fravalg og signalere, at jeg var for fin til at bruge de lokale amatørmusikere, hvis jeg skulle blive til noget. Alle de fordomme ... nu fik jeg understreget, at der er masser af dygtige musikere på Færøerne. Samt at de kan noget unikt på en række instrumenter, som ringeagtes inden for moderne musik, siger Teitur.

Da han får spørgsmålet

om, hvilket instrument der er det mest særegne på albummet, svarer han med selvsamme instrument. Stilheden.

- Stilheden er i samarbejde med tålmodighed ekstremt vigtig i min musik. Hvis man har været på Færøerne, vil man vide, hvad jeg snakker om. Men til gengæld snakker færingene ekstremt meget, når stillheden så brydes. De taler ufatteligt meget om hinanden, hvem der har gjort hvad, købt dit og dat eller sagt hvad til hvem. Der er en landsbymentalitet, hvor man sladrer ubegribeligt meget. Der er vanvittig mange historier i omlob, og de er på mange måder fundamentet i dagligdagen i et osamfund som vores. Som musiker hyl-

der jeg historiefortællingen, og en af mine kunstneriske ambitioner er netop at akkompagnere disse fortællinger. Derfor kaldte jeg mit seneste album for "Story Music", siger Teitur.

Færøerne kan selv

Mange færinge har stor respekt for hans beslutning om at satse lokalt. De ved, at det kan have omkostninger uden for det lille ørige.

- Det er klart, at en gruppe færøske musikere bruger en række referencer, der knytter sig til vores kultur. Det betyder, at mange fans uden for Færøerne risikerer at blive tabt på gulvet. Men jeg havde behov for at vise, at Færøerne kan en masse på egen hånd.

Selv om der kun bor 50.000 på Færøerne, har vi vores eget sprog, vores egen litteratur, vores egen gastronomi og vores egen folkemusik med afsæt i kædedansen. Det er spændende at være en del af, og efter at have turneret og rejst meget i udlandet er jeg for alvor begyndt at hylde disse værdier og traditioner. Jeg er faktisk stolt og kan nu se det forunderlige i det, der gjorde mig fløv for 10 år siden, erkender 37-årige Teitur.

Af Simon Staun
sim@fyens.dk

Teitur Lassen

- **Født 4. januar 1977** i Hoyvík og opvokset i Tórshavn, Færøerne.
- **Han flyttede** til Holstebro som 17-årig med sin mor og har siden boet både i Stockholm, London, New York og København.
- **I dag bor han** halvdelen af året på Færøerne og fordele resten af tiden mellem turnéer og København. Han er ugift og har ingen børn.
- **Han lærte som** 13-årig at spille orgel af sin far og var i en årrække forsanger og guitarist i bandet Mark No Limits.
- **Han har siden** sin første

pladeudgivelse "Poetry & Aeroplanes" fra 2003 turneret over det meste af verden.

► **Siden har han** udgivet pladerne "Stay Under The Stars", 2006, "Káta Hornið", 2007, "The Singer", 2008, "Let the Dog Drive Home", 2010, og "Story Music", 2013.

► **I 2007 blev han** nomineret til Danish Music Awards som Danmarks bedste sanger, og ved prisoverrækkelsen vandt han foran Simon Kvamm, Michael Simpson og Thomas Helmig.

► **www.teitur.com**